

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

11.06.2024

Atzinums Nr. 4-03/11/2024
Par Latgales reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna
2024. – 2030. gadam Vides pārskatu

Vides pārskata izstrādātājs:

Latgales plānošanas reģions, reģistrācijas Nr. 90002181025, juridiskā adrese: Atbrīvošanas aleja 95, Rēzekne, LV-4601, e – pasta adrese: pasts@lpr.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Vides pārskata sagatavotājs:

SIA “Geo Consultants”, reģistrācijas Nr. 40003340949, juridiskā adrese: Olīvu iela 9, Rīga, LV – 1004, e– pasta adrese: gc@geoconsultants.lv.

Plānošanas dokuments:

Latgales reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2024. – 2030. gadam

2024. gada 13. maijā SIA “Geo Consultants” Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi plānošanas dokumenta “Latgales reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2024.–2030. gadam” (turpmāk – Plāns) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) vides pārskatu (turpmāk – Vides pārskats)¹. Stratēģisko novērtējumu veica un Vides pārskatu sagatavoja SIA “Geo Consultants” (turpmāk – Sagatavotāja).

Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums) 23.⁵ panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par vides pārskatu, ņemot vērā vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai² – Birojam – ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

Vides pārskats nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu³.

¹ Biroja reģistrācijas Nr. 4-01/1483.

² Novērtējuma likuma 6. panta pirmā daļa.

³ Novērtējuma likuma 1. panta 7. punkts.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Plānošanas dokumenta Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" IV nodaļas "Vides pārskatā iekļaujamā informācija" (turpmāk – Noteikumi Nr.157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi, risinājumi un iespējamās alternatīvas

- 1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Plāna un tā ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.
- 1.2. Plāns ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas attiecas uz atkritumu apsaimniekošanas nozari Latgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā (turpmāk – Latgales AAR). Plāns tiek izstrādāts, ievērojot Ministru kabineta 2023. gada 13. jūnija noteikumos Nr. 301 "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem" (turpmāk – Noteikumi Nr. 301) noteiktās LAAR robežas, kas ietver Daugavpils un Rēzeknes valstspilsētu, kā arī Aizkraukles, Augšdaugavas, Jēkabpils, Krāslavas, Līvānu, Ludzas, Madonas, Preiļu, Rēzeknes un Varakļānu novada teritorijas. Plāna nepieciešamību nosaka Atkritumu apsaimniekošanas likums, kā arī Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojums Nr. 45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021. – 2028. gadam"⁴.
- 1.3. Stratēģiskais novērtējums Plānam veikts, pamatojoties uz Biroja 2023. gada 18. oktobra lēmumu Nr. 4–02/83/2023.⁵
- 1.4. Plāna izstrādes mērķis ir "Valsts atkritumu apsaimniekošanas plāna 2021. – 2028. gadam" noteikto mērķu un uzdevumu īstenošana Latgales AAR. Atbilstoši Noteikumiem Nr. 301 Latgales AAR ietver pašvaldības: Daugavpils valstspilsēta; Aizkraukles novads (Aizkraukles pilsēta; Jaunjelgavas pilsēta; Kokneses pilsēta; Pļaviņu pilsēta; Aiviekstes pagasts; Aizkraukles pagasts; Bebru pagasts; Daudzeses pagasts; Iršu pagasts; Jaunjelgavas pagasts; Klintaines pagasts; Kokneses pagasts; Mazzalves pagasts; Neretas pagasts; Pilskalnes pagasts; Seces pagasts; Sērenes pagasts; Skrīveru pagasts; Staburaga pagasts; Sunākstes pagasts; Vietalvas pagasts; Zalves pagasts); Augšdaugavas novads (Ilūkstes pilsēta; Subates pilsēta; Ambeļu pagasts; Bebrene pagasts; Biķernieku pagasts; Demenes pagasts; Dubnas pagasts; Dvietes pagasts; Eglaines pagasts; Kalkūnes pagasts; Kalupes pagasts; Laucesas pagasts; Līksnas pagasts; Maļinovas pagasts; Medumu pagasts; Naujenes pagasts; Nīcgales pagasts; Pilskalnes pagasts; Prodes pagasts; Salienas pagasts; Skrudalienas pagasts; Sventes pagasts; Šēderes pagasts; Tabores pagasts; Vaboles pagasts; Vecsalienas pagasts; Višķu pagasts); Jēkabpils novads (Jēkabpils pilsēta; Aknīste pilsēta; Viesīte pilsēta; Aknīstes pagasts; Asares pagasts; Atašienes pagasts; Ābeļu pagasts; Dignājas pagasts; Dunavas pagasts; Elkšņu pagasts; Gārsenes pagasts; Kalna pagasts; Krustpils pagasts; Kūku pagasts; Leimaņu pagasts; Mežāres pagasts; Rites pagasts; Rubenes pagasts; Salas pagasts; Saukas pagasts; Sēlpils pagasts; Variēšu pagasts; Viesītes pagasts; Vīpes pagasts; Zasas pagasts); Krāslavas novads (Dagdas pilsēta; Krāslavas pilsēta; Andrupenes pagasts; Andzeļu pagasts; Asūnes pagasts; Aulejas pagasts; Bērziņu pagasts; Dagdas pagasts; Ezernieku pagasts; Grāveru pagasts; Indras pagasts; Izvaltas pagasts; Kalniešu pagasts; Kaplavas pagasts; Kastuļinas pagasts; Kombuļu pagasts; Konstantinovas pagasts; Krāslavas pagasts; Ķepovas pagasts; Piedrujas pagasts; Robežnieku pagasts; Skaistas pagasts; Svairiņu pagasts; Šķaunes

⁴ Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojums Nr. 45 (prot. Nr. 8, 20. §) "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-20212028-gadam>.

⁵ Pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi>

pagasts; Šķeltovas pagasts; Ūdrišu pagasts); Līvānu novads (Līvānu pilsēta; Jersikas pagasts; Rožupes pagasts; Rudzātu pagasts Sutru pagasts; Turku pagasts); Ludzas novads (Kārsavas pilsēta; Ludzas pilsēta; Zilupe pilsēta; Blontu pagasts; Briģu pagasts; Ciblas pagasts; Cirmas pagasts; Goliševas pagasts; Isnaudas pagasts; Istras pagasts; Lauderu pagasts; Līdumnieku pagasts; Malnavas pagasts; Mežvidu pagasts; Mērdzenes pagasts; Nirzas pagasts; Nukšu pagasts; Pasienes pagasts; Pildas pagasts; Pureņu pagasts; Pušmucovas pagasts; Rundēnu pagasts; Salnavas pagasts; Zaļesjes pagasts; Zvirgzdenes pagasts); Madonas novads (Aronas pagasts; Barkavas pagasts; Bērzaunes pagasts; Cesvaines pagasts; Cesvaines pilsēta; Dzelzavas pagasts; Ērgļu pagasts; Indrānu pagasts; Jumurdas pagasts; Kalsnavas pagasts; Lazdonas pagasts; Liezēres pagasts; Lubānas pilsēta; Ļaudonas pagasts; Madonas pilsēta; Mārcienas pagasts; Mētrienas pagasts; Ošupes pagasts; Praulienas pagasts; Sarkaņu pagasts; Sausnējas pagasts; Vestienas pagasts); Preiļu novads (Preiļu pilsēta; Aglonas pagasts, Aizkalnes pagasts; Galēnu pagasts; Pelēču pagasts; Preiļu pagasts; Riebiņu pagasts; Rožkalnu pagasts; Rušonas pagasts; Saunas pagasts; Silajāņu pagasts; Sīļukalna pagasts; Stabulnieku pagasts; Upmalas pagasts; Vārkavas pagasts), Rēzeknes novads (Rēzeknes valstspilsēta; Viļānu pilsēta; Audriņu pagasts; Bērzgales pagasts; Čornajās pagasts; Dekšāres pagasts; Dricānu pagasts; Feimaņu pagasts; Gaigalavas pagasts; Griškānu pagasts; Ilzeskalna pagasts; Kantinieku pagasts; Kaunatas pagasts; Lendžu pagasts; Lūznavas pagasts; Maltas pagasts; Mākoņkalna pagasts; Nagļu pagasts; Nautrēnu pagasts; Ozolaines pagasts; Ozolmuižas pagasts; Pušas pagasts; Rikavas pagasts; Sakstagala pagasts; Silmalas pagasts; Sokolku pagasts; Stoļerovas pagasts; Stružānu pagasts; Vērēmu pagasts; Viļānu pagasts) un Varakļānu novads (Murmastienes pagasts; Varakļānu pagasts; Varakļānu pilsēta).

- 1.5. Plāna īstenošana ir vērsta uz atkritumu un atkritumu radītās ietekmes uz vidi samazināšanu, aprites ekonomiku, efektīvāku atkritumu apsaimniekošanu, atkritumus kā resursu izmantošanu, u.c. Atbilstoši Vides pārskatam Plāna īstenošana nesaistās ar papildus vides problēmu rašanos, jo atkritumu apsaimniekošana Latgales AAR paredzēta jau esošajos sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonos: “Cinīši” (turpmāk – SAP “Cinīši”), “Dziļā vāda” (turpmāk - SAP “Dziļā vāda”) un “Križevņiki” (turpmāk – SAP “Križevņiki”).
- 1.6. Saskaņā ar spēkā esošo Daugavpils novada teritorijas plānojumu 2012. – 2023. gadam⁶ SAP “Cinīši” teritorija atrodas Rūpnieciskās apbūves teritorijā (R), kur kā viens no galvenajiem izmantošanas veidiem minēts atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve. SAP “Cinīši” teritorijai 2000. gadā ir veikta ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) procedūra, kā arī SAP “Cinīši” ekspluatācija notiek atbilstoši 2013. gada 11. marta izsniegtās Valsts vides dienesta (turpmāk – VVD) Daugavpils reģionālās vides pārvaldes “Atļauja A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. DA13IA0001” (turpmāk – Piesārņojuma atļauja Nr. DA13IA0001) nosacījumiem.
- 1.7. Saskaņā ar spēkā esošo Krustpils novada teritorijas plānojumu 2013. – 2024. gadam⁷ SAP “Dziļā vāda” teritorija atrodas *Tehniskās apbūves teritorijā (TA)*, kur kā viens no galvenajiem izmantošanas veidiem ir atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu apbūve. SAP “Dziļā vāda” teritorijai 2000. gadā ir veikta IVN procedūra, kā arī SAP “Dziļā vāda” ekspluatācija notiek atbilstoši 2011. gada 8. jūnija izsniegtās VVD “Atļauja A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. DA11IA005” (turpmāk – Piesārņojuma atļauja Nr. DA11IA005) nosacījumiem.

⁶ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis?documents=open#document_219.

⁷ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis?documents=open#document_164.

- 1.8. Saskaņā ar spēkā esošo Rēzeknes novada teritorijas plānojumu 2013. – 2024. gadam⁸ SAP “Križevņiki” teritorija atrodas *Rūpnieciskās apbūves teritorijā (R)*, kur kā viens no galvenajiem rūpnieciskās apbūves teritorijas izmantošanas veidiem ir atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve. SAP “Križevņiki” teritorijai 2001. gadā ir veikta IVN procedūra, SAP “Križevņiki” ekspluatācija notiek atbilstoši 2012. gada 29. jūnija izsniegtās VVD Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes “Atļauja A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. RE12IA0001” (turpmāk – Piesārņojuma atļauja Nr. RE12IA0001) nosacījumiem.
- 1.9. Latgales AAR tiek noteikti šādi **mērķi** un **principi**, kas ievērojami Plāna īstenošanā:
- 1.9.1. RM 1 – atkritumu apsaimniekošana tiek veikta, ievērojot aprites ekonomikas principus, plānojot un īstenojot atkritumu apsaimniekošanas sektora pasākumus, tiek ievērota atkritumu apsaimniekošanas darbību hierarhija;
 - 1.9.2. RM 2 – atkritumu radītāji ir nodrošināti ar kvalitatīvu, savlaicīgi sniegtu, vides aizsardzības prasībām atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, tiek nodrošināta pilna spektra pakalpojumu sniegšana;
 - 1.9.3. RM 3 – atkritumu apsaimniekošanas sektora darbību reģionālā līmenī, kā arī sadarbību ar blakus esošajiem atkritumu apsaimniekošanas reģioniem centralizēti koordinē un kontrolē atkritumu apsaimniekošanas reģionālais centrs (turpmāk – AARC). AARC uzņemas atbildību par atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteikto mērķu sasniegšanu reģiona līmenī, šo saistību izpildei AARC tiek nodrošināts ar nepieciešamajiem resursiem, t.sk. reģiona līmenī saistošu lēmumu pieņemšanas tiesībām;
 - 1.9.4. RM 4 – īstenojot reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu, tiek ievēroti ES noteiktie mērķi attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbības efektivitāti un kvalitāti, tiek īstenoti valsts, reģionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanu;
 - 1.9.5. RM 5 – tiek veicināta atkritumu radītāju un citu iesaistīto pušu vides apziņas paaugstināšana un izpratnes veidošana par atkritumu apsaimniekošanas radīto ietekmi uz vidi un šīs ietekmes samazināšanas iespējām;
 - 1.9.6. RM 6 – atkritumu apsaimniekošanas sektorā iesaistītie pakalpojuma sniedzēji strādā, izmantojot ilgtspējīgus risinājumus un labākās pieejamās tehnoloģijas visos atkritumu apsaimniekošanas posmos;
 - 1.9.7. RM 7 – tiek nodrošināta informācijas apkopošana, uzskaitē un aprīte starp iesaistītajām pusēm, t.sk. uzraugošajām un kontrolējošajām institūcijām.
- 1.10. Izvirzīto mērķu sasniegšanai Plānā noteiktas šādas **prioritātes**:
- 1.10.1. Atkritumu dalītās vākšanas pakalpojumu / infrastruktūras attīstība;
 - 1.10.2. Atkritumu atkārtotas izmantošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai pasākumu īstenošana;
 - 1.10.3. SAP “Križevņiki”, “Dziļā vāda” un “Cinīši” infrastruktūras attīstība, t.sk. atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstība;
 - 1.10.4. Lokālā atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādes infrastruktūras attīstība;
 - 1.10.5. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu īstenošana, vides apziņas paaugstināšana;

⁸ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis?documents=open#document_19631.

- 1.10.6. Informācijas un datu apkopošana, datu bāzu uzturēšana;
- 1.10.7. Atkritumu reģenerācijas infrastruktūras attīstība.
- 1.11. Vides pārskatā norādīti Plānā izskatītās iespējamās **alternatīvas** risinājumi šādos aspektos:
- 1.11.1. **Atkritumu apsaimniekošanas reģionālo centru darbība.** Latgales AAR ir izveidots, apvienojot bijušo Vidusdaugavas, Austrumlatgales un Dienvidlatgales AAR teritorijas. Tā kā ir apvienoti trīs bijušie AAR, jaunā reģiona teritorijā atrodas trīs sadzīves atkritumu poligoni: SAP “*Cinīši*” (Dienvidlatgales AAR), SAP “*Dziļā vāda*” (Vidusdaugavas AAR) un SAP “*Križevņiki*” (Austrumlatgales AAR). Plāna izstrāde gaitā tika vērtētas alternatīvas attiecībā uz atkritumu apglabšanas sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu – saglabāt pakalpojumi tikai vienā no SAP vai turpināt ekspluatēt divus vai trīs SAP. Novērtējot esošo situāciju, ņemot vērā Latgales AAR plašo reģiona teritoriju, tika nolemts atkritumu apglabšanas funkciju turpināt nodrošināt visos trijos poligonos, jo to infrastruktūras iespējas attiecībā uz atkritumu pārstrādes un reģenerācijas nodrošināšanu ir pietiekami attīstītas. Turpinot atkritumu apglabšanu trijos SAP, tiek būtiski samazināti pārstrādei nederīgo atkritumu transportēšanas attālumi uz atkritumu apglabšanas vietām, kas pozitīvi ietekmē atkritumu apsaimniekošanas izmaksas, kā arī samazina pārvadājumu emisiju izraisīto ietekmi uz vidi. Otrs ieguvums ir atkritumu apglabšanas pakalpojumu ģenerētā ieņēmumu plūsma, kas nodrošina poligona apsaimniekotājus ar nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem videi drošai poligona atkritumu apglabšanas infrastruktūras uzturēšanai – infiltrāta un poligona gāzes apsaimniekošanai, vides monitoringa veikšanai. Reģionā tiek veidoti trīs AARC, kas bez atkritumu apglabšanas nodrošina arī dažādu sadzīves atkritumu plūsmu pieņemšanu un sagatavošanu reģenerācijai, kā arī nodrošina bioloģisko atkritumu pārstrādi bioloģisko atkritumu anaerobās fermentācijas rūpnīcā SAP “*Cinīši*” (ekspluatāciju plānots uzsākt 2024. gadā) un esošajos bioloģisko atkritumu kompostēšanas laukumos SAP “*Dziļā vāda*” un “*Križevņiki*”. Citas atkritumu apsaimniekošanas vietas alternatīvas netiek izskatītas, ņemot vērā priekšrocības, kādas ir jau ekspluatācijā esošai infrastruktūrai: pieejama teritorija, iekārtota infrastruktūra, izbūvēts pievedceļš, elektroapgāde, kvalificēts pieredzējis personāls, izstrādāti atkritumu pievešanas un dalīti savākto sadzīves atkritumu izvešanas maršruti, notekūdeņu un infiltrāta attīrīšana u.c.
- 1.11.2. **Bioloģisko atkritumu dalītā vākšana.** Atbilstoši normatīvajam regulējumam līdz 2023. gada 31. decembrim bija jāizveido sistēmas, kas nodrošina, ka bioloģiskie atkritumi tiek savākti dalītā veidā vai pārstrādāti to rašanās vietās. Plāna izstrādes gaitā, vērtējot iespējamās alternatīvas secināts, ka dalītās vākšanas nodrošināšana jebkuram atkritumu radītājam reģiona teritorijā (kā tas tiek nodrošināts nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas gadījumā) nebūs tehniski un ekonomiski pamatota un radīs būtisku slogu uz atkritumu apsaimniekošanas maksu, turklāt prognozējamie vides ieguvumi varētu būt zemāki nekā resursu patēriņš šāda apsaimniekošanas modeļa īstenošanai⁹. Attiecībā uz bioloģisko atkritumu dalīto vākšanu kā alternatīvs risinājums nav izmantojami arī publiski pieejami sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punkti, jo bioloģisko atkritumu izvešana (atšķirībā no izlietotā iepakojuma, kas tiek savākts publiski pieejamajos punktos) ir maksas pakalpojums, attiecīgi maksas iekasēšana un princips “piesārņotājs – maksā”

⁹ Jāņem vērā, lai arī bioloģiskie atkritumi veido būtisku īpatsvaru no kopējās sadzīves atkritumu masas, tīlpuma mērvienībās šo īpatsvars ir zemāks, kā arī bioloģiskie atkritumi antisanitāru apstākļu rašanās novēršanas nolūkā ir izvedami biežāk nekā nešķiroti sadzīves atkritumi, kas nosaka nepieciešamību izmantot mazāka tīlpuma konteinerus, veikt biežāku to iztukšošanu, tā rezultātā būtiski palielinot resursu patēriņu.

piemērošana, izmantojot publiski pieejamos punktus, nav īstenojama. Kā optimālais risinājums sistēmas ieviešanas sākumstadijā ir paredzēts dalītās vākšanas pakalpojuma nodrošināšana: 1) pilsētās un lielākās apdzīvotās vietās, kur dalītā vākšana ir tehniski un ekonomiski pamatota, piemēram, pilsētu aglomerācijās; 2) tāpat paredzēta mājkompostēšanas sistēmas attīstība, veicinot (tehniskais atbalsts un informācijas nodrošināšana) bioloģisko atkritumu pārstrādi mājsaimniecībās, kur tā ir tehniski īstenojama, piemēram, individuālās mājas pilsētās, lauku viensētas un 3) sašķirotu bioloģisko atkritumu pieņemšana šķirotu atkritumu savākšanas laukumos.

1.11.3. *Risinājumi atkritumu apsaimniekošanai teritorijās ar zemu apdzīvotības blīvumu.*

Teritorijās ar zemāku apdzīvotības blīvumu un, attiecīgi mazāko radīto atkritumu apjomu, tiek noteikts retāks atkritumu izvešanas grafiks, tādējādi samazinot transporta izmaksas, kā arī attiecīgi – atkritumu pārvadājumu radītās ietekmes uz vidi. Kā alternatīva attiecībā uz sadzīves atkritumu dalīto vākšanu teritorijās ar zemu apdzīvotības blīvumu, ir plānots paplašināt šķirotu atkritumu savākšanas laukumu tīklu, tādējādi sniedzot iespēju šo teritoriju iedzīvotājiem iesaistīties atkritumu šķirošanā, kā arī nodrošinot plašāku nododamo atkritumu klāstu salīdzinājumā ar sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktiem (piemēram, mājsaimniecībās radītie liela izmēra atkritumi, būvniecības atkritumi, sadzīves bīstamie atkritumi u.c. plūsmas, kuras nav iespējams nodot sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktos). Vienlaikus, arī lauku teritorijās tiek saglabāta sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktu sistēma.

1.11.4. *Mājsaimniecībās radīto būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošana.*

Apskatot līdzšinējos risinājumus mājsaimniecībās radīto būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanā optimizēšanai, kā alternatīvs risinājums tiek paredzēts, ka šī atkritumu plūsma būs obligāti pieņemamo šķirotu atkritumu plūsmu sarakstā katrā šķirotu atkritumu savākšanas laukumā, kas nozīmē, ka atkritumu radītājiem, veicot nelielus mājokļa remonta darbus, nebūs atkritumu izvešanai jāņem nomā lielizmēra būvniecības atkritumu kontainers, kurš dažkārt vairākas reizes pārsniedz izvedamo atkritumu apjomu. Tā vietā atkritumu radītājs pats varēs atkritumus nogādāt šķirotu atkritumu savākšanas laukumā.

1.11.5. *No atkritumiem iegūtā kurināmā (turpmāk – NAIK) reģenerācijas iespēju nodrošinājums.*

Salīdzinot alternatīvos risinājumus attiecībā uz NAIK reģenerācijas nodrošinājumu, tika konstatētas, ka optimālākais risinājums ir jaunu NAIK reģenerācijas iekārtu izbūve reģiona teritorijā. Izvēloties šo alternatīvu tiek nodrošināts, ka atkritumi tiek reģenerēti maksimāli tuvu to rašanās vietai, atkritumu reģenerācijas rezultātā saražotā siltumenerģija tiek racionāli izmantota pilsētas siltumapgādes sistēmā. Gadījumā, ja NAIK reģenerācijas iekārtas netiek izbūvētas, pastāv iespēja šos atkritumus apglabāt reģiona poligonos, tādējādi zaudējot energoresursu, samazinot arī poligonu atkritumu krātuvju ekspluatācijas laiku. Vērtējot iespējas NAIK nodošanai reģenerācijai citos atkritumu apsaimniekošanas reģionos, konstatēts ka vienīgā NAIK reģenerācijas iekārta Latvijā ir SIA “Schwenk Latvija” cementa rūpnīca Brocēnos. Šī scenārija īstenošana ir saistīta ar vairākiem ierobežojumiem, t.i., “Schwenk Latvija” ir izvirzīta augstas energoresursa kvalitātes prasības, attiecīgi, lai nodrošinātu nepieciešamo kvalitāti, būtu nepieciešama papildu NAIK apstrāde, kas radītu papildu izmaksas. Tāpat, nododot NAIK reģenerācijai cementa rūpnīcā, salīdzinājumā ar pirmo alternatīvu, būtiski palielinātos transporta izmaksas. Papildus NAIK sadedzināšanas ar enerģijas atgūšanu iekārtām, reģionā plānota arī divu gazifikācijas iekārtu izveide, kurās augstā temperatūrā tiek veikta, galvenokārt, dažādu pārstrādei nederīgu plastmasas atkritumu reģenerācija dekompozīcijas procesā. Šo plānoto iekārtu jauda attiecībā

pret reģionā radīto atkritumu apjomu ir neliela, vienlaikus, tā kā gazifikācija ir maz izplatīts pārstrādes veids, šādas tehnoloģijas sekmīga ieviešana var kalpot par pamatu tās turpmākai attīstībai un plašākam pielietojumam arī citos atkritumu apsaimniekošanas reģionos.

1.12. Saistībā ar plānotajām prioritātēm, kā arī plānošanas dokumenta iespējamām alternatīvām Birojs sniedz savu viedokli:

1.12.1. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7. punktu un Noteikumu Nr. 157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumenta un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu.

1.12.2. Birojs konstatē, ka Plāna izstrādes gaitā vērtēti dažādi risinājumi (alternatīvas) sasniedzamo mērķu realizācijai. Kā būtiskāko Birojs secina, ka Plāna izstrādes gaitā tika vērtētas alternatīvas attiecībā uz atkritumu apglabāšanas sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu: 1) tikai vienā no SAP vai 2) turpināt ekspluatēt divus vai trīs SAP. Kā optimālākā alternatīva tika izlemta - atkritumu apglabāšanas funkciju turpināt nodrošināt visos trijos sadzīves atkritumu poligonos: SAP "Ciniši", SAP "Dziļā vāda" un SAP "Križevņiki", jo to infrastruktūras iespējas attiecībā uz atkritumu pārstrādes un reģenerācijas nodrošināšanu ir pietiekami attīstītas.

1.12.3. Savukārt, salīdzinot alternatīvos risinājumus attiecībā uz NAIK reģenerācijas nodrošinājumu, Vides pārskatā konstatēts, ka optimālākais risinājums ir jaunu NAIK reģenerācijas iekārtu izbūve reģiona teritorijā, jo, izvēloties šo alternatīvu tiek nodrošināts, ka atkritumi tiek reģenerēti maksimāli tuvu to rašanās vietai, atkritumu reģenerācijas rezultātā saražotā siltumenerģija tiek racionāli izmantota pilsētas siltumapgādes sistēmā. Birojs viedokli par NAIK reģenerācijas infrastruktūras attīstības iespējām sniedz šā atzinuma 2.9. sadaļā.

2. Esošā vides stāvokļa apraksts teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt, un iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas

2.1. Vides pārskatā iekļauta vispārīga informācija par esošo vides stāvokli teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt, iekļaujot būtiskāko ar izvērtējamo plānošanas dokumentu saistīto vides problēmu aprakstu.

2.2. Plāna projektā iekļauti šādi reģionā paredzētie jauni infrastruktūras elementi: 1) bioloģiski noārdāmo atkritumu (turpmāk – BNA) anaerobās fermentācijas iekārta SAP "Ciniši" teritorijā; 2) sadzīves notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu pārstrādes iekārtu izveide SAP "Ciniši"; 3) sadzīves notekūdeņu dūņu apsaimniekošana, dūņu pārstrādes iekārtas izvietot Madonas novadā Praulienas pagastā; 4) NAIK gazifikācijas iekārtu ierīkošana SAP "Dziļā vāda"; 5) NAIK gazifikācijas iekārtas izbūve Madonas pilsētā un 6) NAIK reģenerācijas iekārtas izveide Rēzeknes un Daugavpils (vai tiešā tuvumā) valstspilsētās.

2.3. SAP "Ciniši" ir izvietota atkritumu apglabāšanas infrastruktūra, poligona teritorijā darbojās nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas iekārtas, poligona gāzes savākšanas un apsaimniekošanas sistēma un cita ar atkritumu apsaimniekošanu saistītā infrastruktūra. SAP "Ciniši" līdzšinējā un potenciālā ietekme ir izvērtēta IVN procedūrā. Paredzētajai darbībai – BNA pārstrādes iekārtu izveidei SAP "Ciniši" 2022. gada 9. maijā SIA "Geo Consultants" ierosinājis ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu, kā rezultātā VVD 2022. gada 26. jūlijā izdeva Tehniskos noteikumus Nr. AP22TN0489. SIA "AADSO" darbībai ar atkritumu apsaimniekošanu izsniegta Piesārņojuma atļauja Nr. DA13IA0001, kur nosacījumi attiecināmi uz visiem pamatdarbības posmiem poligona teritorijā, kā arī

ar pamatdarbību saistītām piesārņojošām darbībām – notekūdeņu novadīšanu, atkritumu apsaimniekošanu, gaisa un smaku emisijām, pazemes ūdens ieguvī, troksni u.c. Piesārņojuma atļaujā noteiktas prasības augsnes, grunts, kā arī pazemes ūdeņu aizsardzībai.

- 2.4. SAP “Križevņiki” ir izvietota atkritumu apglabāšanas infrastruktūra, poligona teritorijā darbojās nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas iekārtas, dalīti savākto sadzīves atkritumu šķirošanas līnija, izveidots kompostēšanas laukums un šķirotu atkritumu savākšanas laukums, poligona gāzes savākšanas un apsaimniekošanas sistēma u.c. saistītā infrastruktūra. SAP “Križevņiki” teritorijai ir veikta IVN procedūra. Poligonā atkritumu apsaimniekošana notiek saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā Nr. RE12IA0001 izvirzītajām prasībām un nosacījumiem, kas attiecināmi uz visiem SIA “ALAAS” pamatdarbības posmiem poligona teritorijā, kā arī ar pamatdarbību saistītām piesārņojošām darbībām – notekūdeņu novadīšanu, atkritumu apsaimniekošanu, gaisa un smaku emisijām, pazemes ūdens ieguvī, troksni, u.c. Piesārņojuma atļaujā noteiktas prasības augsnes, grunts, kā arī pazemes ūdeņu aizsardzībai.
- 2.5. SAP “Dziļā vāda” ir izvietota atkritumu apglabāšanas infrastruktūra, poligona teritorijā darbojās nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas iekārtas, dalīti savākto sadzīves atkritumu šķirošanas līnija, izveidots kompostēšanas laukums un šķirotu atkritumu savākšanas laukums, poligona gāzes savākšanas un apsaimniekošanas sistēma u.c. saistītā infrastruktūra. SAP “Dziļā vāda” līdzšinējā un potenciālā ietekme ir izvērtēta IVN procedūrā šā poligona darbība, tai sk. atkritumu apsaimniekošana notiek saskaņā ar Piesārņojuma atļaujā Nr. DA11IA005 izvirzītajiem nosacījumiem, kas attiecināmi uz visiem SIA “Vidusdaugavas SPAAO” pamatdarbības posmiem poligona teritorijā, kā arī ar pamatdarbību saistītām piesārņojošām darbībām – notekūdeņu novadīšanu, atkritumu apsaimniekošanu, gaisa un smaku emisijām, pazemes ūdens ieguvī, troksni, u.c. Piesārņojuma atļaujā noteiktas prasības augsnes, grunts, kā arī pazemes ūdeņu aizsardzībai.
- 2.6. Lai nepieļautu vides stāvokļa pasliktināšanos poligonā un tā apkārtējā teritorijā, SAP “Ciniši”, SAP “Križevņiki” un SAP “Dziļā vāda” tiek veikts vides stāvokļa monitorings. Monitoringa sistēma sevī ietver: gruntsūdens, virszemes ūdens, infiltrāta, notekūdens sastāva un gaisa emisiju monitoringu. Monitorings tiek veikts saskaņā ar uzņēmumiem izsniegtās Piesārņojuma atļaujas (atbilstoši Nr. DA13IA0001, Nr. RE12IA0001 un Nr. DA11IA005) nosacījumiem un Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumu Nr. 1032 “Atkritumu poligonu noteikumi” 5. pielikumā “Vides stāvokļa monitoringa parametri poligonā vai izgāztuvē un poligona vai izgāztuves apkārtnē” ietvertajām prasībām.
- 2.7. Skatot detalizētāk Plānā iekļaujamās aktivitātes potenciālo vides problēmu kontekstā ar atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidi, var izdalīt šādus pasākumus:
 - 2.7.1. **Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu izveide** pašvaldības teritorijā notiek ar pašvaldības pieņemtu lēmumu, atbilstoši saskaņojot punktu atrašanos ar attiecīgo nekustamā īpašuma īpašnieku. Šobrīd Latgales AAR pašvaldībās dalīti savākto sadzīves atkritumu vākšana tiek organizēta, izmantojot divu konteineru sistēmu – vienā konteinerā tiek uzkrāta dalīti savākto sadzīves atkritumu vieglā frakcija (papīrs, kartons, plastmasa, metāls), otrs atsevišķs konteiners stiklam. Kopumā reģionā vidēji ir viens dalītās vākšanas punkts aptuveni uz katriem 313 iedzīvotājiem. Plānojot dalītās vākšanas sistēmas attīstību, izvietojamo konteineru skaitu un izvietojanas vietas nosaka, pamatojoties uz pašvaldību un atkritumu apsaimniekošanas komersantu veikto situācijas izvērtējumu.
 - 2.7.2. **Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas laukumu izveide** pašvaldības teritorijā

notiek ar pašvaldības pieņemtu lēmumu, tā izveidei VVD reģionālā vides pārvalde izsniedz tehniskos noteikumus¹⁰. Dalīti savākto sadzīves atkritumu, speciālo atkritumu grupu, tostarp, videi kaitīgu preču atkritumu savākšanai reģiona teritorijā ir izvietoti 15 atbilstoši normatīvo aktu prasībām šķiroto atkritumu savākšanas laukumi. Plāna īstenošanas periodā paredzēti šādi jauni aktivitāšu virzieni: 1) tekstila atkritumu dalītās vākšanas sistēmas izveide un 2) sadzīves bīstamo atkritumu dalītās vākšanas sistēmas paplašināšana.

- 2.7.3. Latgales AAR šobrīd ir izveidoti četri **kompostēšanas laukumi**: 1) nekustamā īpašumā “Lindes”, Aronas pagastā, Madonas novadā; 2) Madonas ielā 53A, Jēkabpilī; 3) nekustamā īpašumā “Sārtloki”, Kaplavas pagastā, Krāslavas novadā un 4) Līginišķos (zemes vienības kadastra apzīmējums 0500 017 18010), Daugavpilī.
- 2.7.4. **Sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūra.** Latgales AAR teritorijā, ārpus SAP “Ciniši”, SAP “Dziļā vāda” un SAP “Križevņiki” tiek ekspluatētas trīs sadzīves atkritumu šķirošanas iekārtas, kuru ekspluatācijas mērķis ir samazināt specializētā atkritumu savākšanas transporta noslodzi atkritumu pārvadājumos uz sagatavošanu reģenerācijai, pārstrādei vai apglabāšanai reģionālajos poligonos. Pārkraušanas stacijas ir izvietotas Jēkabpils novadā (Zvaigžņu ielā 1B, Jēkabpilī), Aizkraukles novadā (Jaunceltnes ielā 9, Aizkrauklē) un Madonas novadā (Augu ielā 29A, Madonā). Pārkraušanas staciju Jēkabpils novadā apsaimnieko SIA “Vidusdaugavas SPAAO”, savukārt pārkraušanas stacijas Aizkraukles novadā un Madonas novadā apsaimnieko SIA “Eco Baltia vide”, kas stacijas nomā no SIA “Vidusdaugavas SPAAO”.
- 2.7.5. **SAP “Ciniši”** teritorijā prioritāri **plānotie pasākumi**, tostarp : 1) bioloģisko atkritumu anaerobās fermentācijas iekārtas ekspluatācija; 2) bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidošana – dalīti savākto bioloģisko atkritumu pirmapstrādes iekārtu izveide; 3) sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai iekārtu darbības pilnveidošana pārstrādei un reģenerācijai nododamo atkritumu daudzuma palielināšanai; 4) būvniecības un būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu reģenerācijas infrastruktūras pilnveidošana – pārstrādei un reģenerācijai nododamo atkritumu apjomu palielināšanai; 5) NAIK ražošanas jaudas palielināšana – no dažādām atkritumu plūsmām atdalītu augstas kaloritātes frakciju sagatavošana reģenerācijai; 6) dabasgāzes kvalitātes biometāna sagatavošanas iekārtas – iekārtas poligona gāzes, t.sk. gāzes no BNA anaerobās fermentācijas iekārtām attīrīšanai un sagatavošanai, lai gāzi izmantotu kā degvielu autotransportam, ievadīšanai dabasgāzes tīklā vai izmantotu citiem energoresursu ieguves mērķiem; 7) infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana – infiltrāta attīrīšanas iekārtu darbības uzlabošana un kapacitātes palielināšana visa radītā infiltrāta attīrīšanai un 8) poligona gāzes savākšanas sistēmas atkritumu krātuvē nākamās kārtas izbūve.
- 2.7.6. **SAP “Dziļā vāda”** teritorijā prioritāri **plānotie pasākumi**, tostarp : 1) bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidošana – dalīti savākto bioloģisko atkritumu pirmapstrādes iekārtu izveide, nepieciešamo papildus pārstrādes jaudu nodrošināšana; 2) sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai iekārtu darbības pilnveidošana pārstrādei un reģenerācijai nododamo atkritumu daudzuma palielināšanai; 3) būvniecības un būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu reģenerācijas infrastruktūras pilnveidošana; 4) NAIK ražošanas jaudas palielināšana – no dažādām atkritumu plūsmām atdalītu augstas kaloritātes frakciju sagatavošana reģenerācijai; 5) notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu

¹⁰ Ministru kabineta 2015. gada 27. janvāra noteikumi Nr. 30 “Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai”.

pārstrādes iekārtu ierīkošana (plānots īstenot sadarbībā ar pašvaldības izvēlēto ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju, kurš būs atbildīgs par notekūdeņu dūņu apsaimniekošanu pašvaldības teritorijā) un 6) infiltrāta apsaimniekošanas un poligona gāzes apsaimniekošanas sistēmu attīstība.

2.7.7. SAP “*Križevņiki*” teritorijā prioritāri **plānotie pasākumi**, tostarp : 1) bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidošana – dalīti savāktu bioloģisko atkritumu pirmapstrādes iekārtu izveide, nepieciešamo papildus pārstrādes jaudu nodrošināšana; 2) sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai iekārtu darbības pilnveidošana pārstrādei un reģenerācijai nododamo atkritumu daudzuma palielināšanai; 3) būvniecības un būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu reģenerācijas infrastruktūras pilnveidošana; 4) pārstrādei un reģenerācijai nododamo atkritumu apjomu palielināšana; 5) NAIK ražošanas jaudas palielināšana – no dažādām atkritumu plūsmām atdalītu augstas kaloritātes frakciju sagatavošana reģenerācijai un 6) infiltrāta apsaimniekošanas un poligona gāzes apsaimniekošanas sistēmu attīstība.

2.7.8. **Sadzīves atkritumu pārstrāde un reģenerācija.** Reģionā tiek izskatītas iespējas šādu reģenerācijas iekārtu izveidei: 1) Rēzeknes valstspilsētas teritorijā ir plānota NAIK reģenerācijas iekārtu izveide; 2) Daugavpils valstspilsētas teritorijā vai valstspilsētas tiešā tuvumā (kur iespējams nodrošināt siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu) NAIK reģenerācijas iekārta; 3) Madonas pilsētā NAIK gazifikācijas iekārtas un 4) SAP “*Dziļā vāda*” gazifikācijas iekārta.

2.8. Vides pārskatā vērtētas ar Plānā ietverto atkritumu apsaimniekošanas darbību saistītās **vides problēmas** un to ietekmes būtiskums attiecībā uz troksni, smakām, dabu, augu un dzīvnieku valsti, augsni, klimatu, ūdeņu un gaisa kvalitāti:

2.8.1. Kā būtiskākā ietekme Vides pārskatā tiek norādīta ietekme no atkritumu apsaimniekošanas poligoniem. Saskaņā ar Piesārņojuma atļaujās noteikto, tiek ievērotas Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumi Nr. 724 “Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos” (turpmāk – Noteikumi Nr. 724) noteiktās prasības. Vides pārskatā, analizējot aprēķinos un modelēšanas gaitā iegūtos rezultātus, secināts, ka aprēķinātā smakas koncentrācija attiecībā pret smakas mērķlielumu ir nozīmīga, bet aprēķinātās smakas koncentrācijas nepārsniedz Noteikumos Nr. 724 noteikto mērķlielumu apdzīvotajās vietās. Kā norādīts Vides pārskatā pēdējo gadu laikā nav saņemtas arī iedzīvotāju sūdzības par smaku traucējumiem.¹¹

2.8.2. Kā galvenais trokšņa avots SAP darbības nodrošināšanai uzskatāms izmantojamais autotransports un tehnika no transporta kustības atkritumu piegādāšanas, atkritumu pārstrādes un apglabāšanas procesā. Tā kā SAP “*Cinīši*” saimnieciskā darbība, galvenokārt, koncentrējas dienas laikā, kā arī SAP nav stacionāru trokšņa emisijas avotu, poligona ekspluatācijas radītā trokšņa ietekme Vides pārskatā raksturota kā nebūtiska. Saistībā ar Plāna realizēšanu netiek prognozētas atkritumu vedēju vienību skaita izmaiņas, kas veic atkritumu pārvadājumus uz pārkraušanas un šķirošanas stacijām, līdz ar to trokšņa pieaugums tuvējā apkārtnē nav sagaidāms. Nav sagaidāms, ka līdz ar infrastruktūras pilnveidošanu (piemēram, BNA rūpnīca ir nodota ekspluatācijā 2023. gada decembrī) poligona teritorijā pieaugs uz un no

¹¹ Ņemot vērā to, ka SAP “*Cinīši*” 2015. gadā tika konstatētas ievērojamas smakas koncentrācijas no emisijas avota - infiltrāta uzkrāšanas baseina, tika paredzēti smaku samazināšanas pasākumi, tostarp infiltrāta uzkrāšanas baseina tīrīšana un infiltrāta attīrīšanas intensificēšana, palielinot esošās reversās osmozes infiltrāta attīrīšanas iekārtas jaudu no 1,5 m³/h līdz 6 m³/h.

poligona braucošā transporta vienību skaits.

- 2.8.3. Galvenais trokšņa avots SAP “Dziļā vāda” darbības nodrošināšanai ir izmantojamais autotransports, tehnika un iekārtas – no transporta kustības atkritumu piegādāšanas, atkritumu pārstrādes/apglabāšanas procesā, kā arī šķirošanas līnija, atkritumu apstrādes iekārtas (būvniecības atkritumu drupinātājs). Ņemot vērā, ka būvniecības atkritumu, gatavā komposta un daļas 170504 klases atkritumu sijāšanas darbības tiks īstenotas izteikti reti, īslaicīgi (attiecīgi 267 un 42 stundas gadā), tikai darba dienās un darba laikā, kā arī iekārtas tuvumā 0,5 km rādiusā nav izvietota dzīvojamā apbūve vai apbūve vispār, trokšņa traucējuma radīšanas iespēja Sagatavotājas vērtējumā nepastāv. Tāpat ņemts vērā, ka lielākajā daļā perimetra teritoriju ieskauj mežs, kas jebkādu trokšņa emisiju absorbēs.
- 2.8.4. Galvenais trokšņa avots SAP “Križevņiki” paredzams no transporta kustības atkritumu piegādāšanas un apglabāšanas procesā. Braucošais transports pārvietosies tikai dienas laikā, troksnis naktī nepastāvēs. Nav sagaidāms, ka līdz ar jauno infrastruktūras objektu izbūvi poligona teritorijā, pieaugs uz/no poligona braucošā transporta vienību skaits.
- 2.8.5. Saistībā ar Latgales AAR Plāna realizēšanu, netiek prognozētas atkritumu vedēju vienību skaita izmaiņas, kas veic atkritumu pārvadājumus uz pārkraušanas un šķirošanas stacijām, līdz ar trokšņa pieaugums tuvējā apkārtnē nav sagaidāms.

2.9. Novērtējis sniegto informāciju, Birojs secina:

- 2.9.1. Vērtējot Plānā ietvertu informāciju attiecībā par reģionā apsaimniekoto atkritumu apjomu, kā arī prognozes par sasniedzamajiem sadzīves atkritumu pārstrādes rādītājiem, secināms, ka ~ 40 % radīto sadzīves atkritumu nav nodrošinātas pārstrādes vai reģenerācijas iespējas. Kā norādīts Plānā, pārstrādei nederīgo atkritumu plūsmā būtisku īpatsvaru sastāda materiāli ar augstu kaloritāti, kas var tikt izmantoti NAIK ražošanā, kā arī bez sadzīves atkritumiem NAIK ražošanā ir lietderīgi izmantot arī ražošanas atkritumu plūsmas, kas rezultāta varētu nodrošināt ikgadējo kurināmā apjomu ap 30,0 – 40,0 tūkst. t/gadā. Lai nodrošinātu lietderīgu šī energoresursa izmantošanu tautsaimniecībā tiek rekomendēta NAIK reģenerācijas iekārtu izveide Latgales AAR. Izstrādātājas ieskatā iekārtu ievietojums reģionā nosakāms tā, lai saražotā siltumenerģija tiktu nodota lietderīgai izmantošanai centralizētajā siltumapgādes tīklā vai izmantota ražošanas uzņēmumu siltumapgādei nodrošināšanai. Kopumā Plāna pārskata periodā reģionā tiek izskatītas iespējas šādu reģenerācijas iekārtu izveidei: 1) Rēzeknes valstspilsētas teritorijā ir plānota NAIK reģenerācijas iekārtu izveide ar reģenerācijas jaudu 10 tūkst. tonnu NAIK gadā¹²; 2) Daugavpils valstspilsētas teritorijā vai valstspilsētas tiešā tuvumā (kur iespējams nodrošināt siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu) NAIK reģenerācijas iekārta ar jaudu 20 – 25 tūkst. tonnu gadā, kas nodrošina siltumenerģijas vai siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanu; 3) Madonas pilsētā NAIK gazifikācijas iekārtas. Iekārtas ir paredzētas efektīvai oglekli saturošu atkritumu pārstrādei bez skābekļa, augstas temperatūras ietekmē plazmas strūklā (gazifikācija). Iekārtā tiks pārstrādāti sadzīves atkritumi ar augstu enerģētisko vērtību, galvenokārt, plastmasa, kas nav izmantojama materiālu pārstrādē. Prognozētā iekārtas jauda līdz 1500 t/gadā un 4) SAP “Dziļā vāda” gazifikācijas iekārta ar līdzīgu tehnoloģisko procesu, kāds paredzēts Madonas pilsētā, t.i. oglekli saturošu atkritumos esošu materiālu ķīmiskā dekompozīcija augstā temperatūrā, bezskābekļa vidē. Iekārtas plānotā jauda – līdz 1000 t/gadā. Vienlaikus Birojs konstatē, ka atbilstoši Paskaidrojuma raksta

¹² Plāna sagatavošanas laikā reģenerācijas iekārtu izbūves projekts ir plānošanas stadijā un ir pieņemts Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības domes lēmums par plānotās darbības saskaņošanu.

5.2. nodaļā “Rekomendācijas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanai” ietverti rekomendētie pasākumi, kas īstenojami atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteikto mērķu sasniegšanai un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitātes / pieejamības uzlabošanai, tostarp pasākums: NAIK reģenerācijas jaudu nodrošinājums: a) specializēšanās uz SIA “Schwenk Latvija” kvalitātes prasībām atbilstoša NAIK ražošanu; b) diversificēt saražoto NAIK pa kvalitātes klasēm – augstākās klases NAIK nodot reģenerācijai SIA “Schwenk Latvija”, zemākas kvalitātes klases NAIK reģenerācijai izskatīt iespējas reģenerācijas iekārtas izveidei LAAR. Līdz ar to secināms, ka tiek plānota arī NAIK nodošana reģenerācijai SIA “Schwenk Latvija” cementa rūpnīcā Brocēnos.

2.9.2. Ņemot vērā Plānā ietverto reģionā plānoto NAIK reģenerācijas iekārtu jaudu Rēzeknes valstspilsētā (10 tūkst. tonnu NAIK / gadā) un Daugavpils valstspilsētā (20 – 25 tūkst. tonnu NAIK / gadā), Birojs konstatē, ka šādu darbību īstenošana atbilst Novērtējuma likuma 1. pielikuma 16. punktā ietvertajai darbībai: Sadzīves atkritumu sadedzināšanas un ķīmiskās pārstrādes iekārtas, ja pārstrādes apjoms ir 10 tonnu un vairāk diennaktī, kam jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. Tāpat arī NAIK gazifikācijas iekārtām SAP “Dziļā vāda” un Madonas pilsētā plānotā darbība atbilst Novērtējuma likuma 2. pielikuma 11. punkta 2.¹ apakšpunkta darbībai: atkritumu pārstrādes un apstrādes iekārtas, ja to jauda ir 5 tonnas diennaktī (visas darbības, uz kurām neattiecas šā likuma 1.pielikums) darbībai. Līdz ar to pirms darbības uzsākšanas, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir vērtējama potenciālā darbības izraisītā ietekme uz vidi, novērtējuma procesā identificējot riskus un paredzot pasākumus risku mazināšanai. Pie tam būtiski ir ņemt vērā, ka iepriekš minētās darbības var tikt īstenotas pie nosacījuma, ka darbībai paredzētā vieta atbilst pašvaldības teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos atbilstošās funkcionālās zonas iekļautajām atļautajām darbībām un nosacījumiem. Tāpat pirms darbības uzsākšanas katrai no iepriekš minētajām iekārtām ir jāsaņem atļauja atbilstošas kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai.

3. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

3.1. Izstrādātājas vērtējumā Plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes mazināšanai ir iespējams piemērot vairākus risinājumus:

3.1.1. Ievērot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objektu izvietojumam. Normatīvajos aktos¹³ ir noteiktas prasības poligonu ierīkošanai, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanai un šo poligonu un izgāztuvju slēgšanai un rekultivācijai Normatīvajos aktos noteikto prasību piemērošana var ievērojami samazināt atkritumu poligona radīto ietekmi uz dažādiem vides aspektiem, it īpaši uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, gaisa piesārņojumu, troksni un smakām.

3.1.2. Izstrādājot teritorijas plānojumus, paredzēt tajos iespēju izvietot atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objektus atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām¹⁴. Teritorijas plānojumu izstrādes procesā cita starpā tiek izvērtētas teritorijas, kas paredzētas atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objektu izvietojumam.

¹³ Ministru kabineta 2011. gada 27.decembra noteikumi Nr. 1032 “Atkritumu poligonu noteikumi”.

¹⁴ Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

- 3.1.3. Veikt atkritumu apsaimniekošanas objektu būvniecību un aprīkošanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Normatīvajos aktos¹⁵ izvirzītas prasības atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām, tostarp attiecībā uz nepieciešamo nodrošinājumu sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktos, šķiroto atkritumu savākšanas laukumos, atkritumu šķirošanas un pārkraušanas stacijās, būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu savākšanas laukumos, metāllūžņu noliktavās, bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas laukumos un zaļo un dārzu atkritumu kompostēšanas vietās. Tāpat normatīvajos aktos noteiktas prasības nolietoto transportlīdzekļu uzglabāšanai un apstrādei¹⁶, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanai¹⁷, atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanai¹⁸ un atkritumu sadedzināšanai un atkritumu sadedzināšanas iekārtu darbībai¹⁹.
- 3.1.4. Nodrošināt, ka atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objektu darbībai tiek saņemtas normatīvajos aktos noteiktās atļaujas²⁰ un atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objektu darbība notiek atbilstoši normatīvajiem aktiem un to darbībai izsniegtajām atļaujām. SAP “Ciniši”, “Križevņiki” un “Dziļā vāda” darbībām izsniegta A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja.
- 3.1.5. Finanšu nodrošinājuma izmantošana. Atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likumam kopš 2018. gada 1. jūlija atkritumu apsaimniekotājs atļaujas saņemšanai atkritumu pārvadāšanai, atkritumu uzglabāšanai, kā arī pārstrādei un reģenerācijai iesniedz Valsts vides dienestā finanšu nodrošinājumu. Ja atļaujas darbības laikā atkritumu apsaimniekotājam nav spēkā esoša finanšu nodrošinājuma, atļaujas darbība tiek apturēta līdz attiecīga nodrošinājuma iesniegšanai Valsts vides dienestā.
- 3.1.6. Sodu par vides aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem piemērošana tiem, kas pārkāpj normatīvajos aktos atkritumu apsaimniekošanas jomā noteiktās prasības. Latvijas normatīvajos aktos ir noteiktas sankcijas par atkritumu apsaimniekošanu, pārkāpjot normatīvajos aktos noteiktās prasības.
- 3.2. Birojs secina, ka plānošanas dokumentam ir noteiktas prioritātes un plānotie pasākumi mērķu sasniegšanai, bet plānošanas dokumentā netiek noteiktas konkrētas atkritumu apsaimniekošanas tehnoloģijas, līdz ar to Vides pārskatā ir iestrādāti vispārēji risinājumi Plāna īstenošanas ietekmes mazināšanai, galvenokārt, norādot uz normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu. Lai arī kopumā risinājumi un jomas, kur tādi nepieciešami, identificētas pamatoti, tomēr esošās situācijas kontekstā Birojs vērs uzmanību tam, ka ne visās jomās ietekmi uz vidi iespējams risināt tikai atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Piemēram, ainavas saglabāšana no ekoloģiskā viedokļa ir vērsta uz dzīvotspējīgu sugu populāciju saglabāšanu ilgtermiņā, kas ir daudz sarežģītāks uzdevums nekā sugu un biotopu aizsardzība īstermiņā, savukārt saimnieciskās attīstības dēļ tradicionālās ainavas saglabāšanā spēkā esošie normatīvie akti neizslēdz iespēju lokāli veikt ainavā izmaiņas. Vienlaikus Birojs vērs uzmanību, ka, neskatoties uz to, ka ar

¹⁵ Ministru kabineta 2016. gada 13.decembra noteikumi Nr. 788 “Noteikumi par atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām”.

¹⁶ Ministru kabineta 2011. gada 22. februāra noteikumi Nr. 135 “Noteikumi par nolietotu transportlīdzekļu pārstrādi un apstrādes uzņēmumiem noteiktajām vides prasībām”.

¹⁷ Ministru kabineta 2014. gada 08. jūlija noteikumi Nr. 388 “Elektrisko un elektronisko iekārtu kategorijas un marķēšanas prasības un šo iekārtu atkritumu apsaimniekošanas prasības un kārtība”.

¹⁸ Ministru kabineta 2011. gada 21. jūnija noteikumi Nr. 485 “Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība”.

¹⁹ Ministru kabineta 2011. gada 24. maija noteikumos Nr. 401 “Prasības atkritumu sadedzināšanai un atkritumu sadedzināšanas iekārtu darbībai”.

²⁰ Ministru kabineta 2010. gada 30. novembra noteikumi Nr. 1082 “Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”.

konkrēto Plānu netiek paredzēta jauna SAP izveide, tomēr saistībā ar atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras paplašināšanu, tostarp jaunas atkritumu reģenerācijas infrastruktūras izveidi, **jāņem vērā Biroja šā atzinuma 2.9. sadaļā noteiktie nosacījumi atbilstoši normatīvo aktu prasībām.**

4. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam: “RAAP projektā paredzēto darbību īstenošana neradīs nelabvēlīgu pārrobežu ietekmi, tiks veicināta vides kvalitātes uzlabošanās valstī, tādējādi labvēlīgi ietekmējot arī kopējo vides stāvokļa uzlabošanos, piemēram, Baltijas reģionā.”

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Vides pārskatā atzīmēts: “SAP “Ciniši”, SAP “Dziļā vāda” un SAP “Križevņiki” infrastruktūra ir attīstīta gan no inženiertehnisko risinājumu, gan vides aizsardzības prasību viedokļa, tādēļ ir rekomendējama to turpmāka kā RAAP galveno aktivitāšu ieviešanas teritorija, izrietoši ar atkritumu apsaimniekošanas aktivitātēm nepakļaujot jaunas teritorijas”.

Vides pārskatā secināts, ka, ievērojot saistošo normatīvo aktu prasības, attiecīgi nav nepieciešams ieviest kompensējošos pasākumus.

6. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Vides pārskatā sniegta informācija par vides monitoringu nodrošināšanas kārtību, norādot monitoringa pasākumus un atbildīgās institūcijas monitoringu programmu izstrādē. Vides pārskatā atzīmēti iespējamie monitoringa pasākumi (Vides pārskata 10. tabula, 48. lpp.): 1) Gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa programma, 2) Ūdeņu monitoringa programma, 3) Zemes monitoringa programma, 4) Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma, 5) Atkritumu apsaimniekošanas iekārtu darbības monitorings, 6) Atkritumu uzskaitē un statistikas apkopošana un 7) Plāna ieviešana.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Atbilstoši Noteikumu Nr. 157 noteiktajām prasībām paziņojums par sabiedrisko apspriešanu plānošanas dokumentam un tā Vides pārskatam tika publicēts 2024. gada 21. marta publikācijas izdevumā Nr. 20 (3439) “Latgales laiks”, 2024. gada 22. marta izdevumā Nr. 24 (11 858) Madonas reģiona laikrakstā “Stars”, 2024. gada 22. marta publikācijas izdevumā Nr. 12 ((541)1276) Latgales avīzē “Vietējā”, 2024. gada 27. marta publikācijas izdevumā Nr. 3 (384) “Aizkraukles novada vēstis” un papildus SIA “Geo Consultants” tīmekļa vietnē: www.geoconsultants.lv.

Plāna un Stratēģiskā novērtējuma Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana notika no 2024. gada 28. marta līdz 2024. gada 25. aprīlim.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2024. gada 22. aprīlī plkst. 16:00 Augšdaugavas novada pašvaldības zālē, Rīgas ielā 2, Daugavpilī, vienlaikus interesentiem rodot iespēju dalībai arī tiešsaistē. Pieejas saite tiešsaistes videokonferencei tika publicēta tīmekļvietnēs: www.geoconsultants.lv un www.lpr.gov.lv.

Ar sagatavotajiem materiāliem par paredzēto darbību no 28. marta varēja iepazīties tīmekļvietnē www.geoconsultants.lv, un www.lpr.gov.lv, kā arī Daugavpils valstspilsētas

pašvaldībā (Krišjāņa Valdemāra ielā 1, Daugavpilī), Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībā (Atbrīvošanas alejā 93, Rēzeknē), Aizkraukles novada pašvaldībā (Lāčplēša ielā 1A, Aizkrauklē), Augšdaugavas novada pašvaldībā (Rīgas ielā 2, Daugavpilī), Jēkabpils novada pašvaldībā (Brīvības ielā 120, Jēkabpilī), Krāslavas novada pašvaldībā (Rīgas ielā 51, Krāslavā), Līvānu novada pašvaldībā (Rīgas ielā 77, Līvānos), Ludzas novada pašvaldībā (Raina ielā 16, Ludzā), Madonas novada pašvaldībā (Saieta laukumā 1, Madonā), Preiļu novada pašvaldībā (Raina bulvārī 19, Preiļos), Rēzeknes novada pašvaldībā (Atbrīvošanas alejā 95a, Rēzeknē) un Varakļānu novada pašvaldībā (Rīgas ielā 13, Varakļānos).

Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu sniegšanai tika nosūtīts Biroja norādītajām institūcijām: Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei, Dabas aizsardzības pārvaldei un Veselības inspekcijai. No minētajām institūcijām tika saņemti priekšlikumi Vides pārskata projektam, kas kopumā tika ņemti vērā, papildinot / precizējot Vides pārskatu. Kopsavilkums par saņemtajiem priekšlikumiem apkopots plānošanas dokumenta Vides pārskata 1. pielikumā "Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem".

Izvērtētā dokumentācija:

Latgales reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2024. – 2030. gadam un tā Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likums.
2. Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu".
3. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" III, IV, V, VI, VII, VIII nodaļa.
4. Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumi Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi".

Biroja viedoklis:

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās un septītās daļas prasībām Birojs konstatē, ka:

- 1. Plāna Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tajā ietverti secinājumi par vides problēmām un nepieciešamajiem risinājumiem to novēršanai, savukārt plānošanas periodā ņemams vērā šajā Biroja atzinumā (2.9. punktā ar apakšpunktiem) norādītais.**
- 2. Lai konstatētu Plāna īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Izstrādātājam vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2028. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Birojā.**

Birojs vērš uzmanību, ka Izstrādātājam atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jāsaņem informātais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāiesniedz izvēlēta risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jāsaņem un jāpublicē arī paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Direktore

(paraksts*)

D. Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu*

Daina Dzeguze
daina.dzeguze@vpvb.gov.lv

Atzinums nosūtīts:

- Latgales plānošanas reģionam, *E.Adresē*.
- SIA “*Geo Consultants*”, e-pasta adrese: gc@geoconsultants.lv.
- Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei: *E.Adresē*.